

POSUDEK OPONENTA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Autorka práce: Lucie Lichtenbergová

Název práce: Využívání a zneužívání rostlinných stimulantů

Vedoucí práce: RNDr. Jana Skýbová, Ph.D.

Oponent práce: doc. RNDr. Vasilis Teodoridis, Ph.D.

Cíle práce

Hlavní cíle předložené bakalářské práce jsou jednoznačně definovány v samostatné subkapitole, tj. obecně charakterizovat rostlinné stimulanty, popsat vybrané rostlinné zástupce obsahující tyto stimulační látky, analyzovat kurikulární dokumenty s ohledem na toto téma a vytvořit autorské praktické cvičení a pracovní list pro výuku tohoto tématu na čtyřletých gymnáziích. Cíle byly v rámci řešení předložené bakalářské práce naplněny.

Obsahové zpracování

Název práce, abstrakt a klíčová slova korespondují s obsahem práce. Jednotlivé kapitoly práce na sebe logicky obsahově navazují a tvoří přehledně strukturovaný celek rešeršního charakteru. Úvodní kapitoly nejprve uvádějí čtenáře do řešené problematiky obecnou charakteristikou pojmu droga a drogová závislost a stručně popisují i historii užívání omamných látek v lidské společnosti s důrazem na stimulační nápoje. Další úvodní kapitoly se zabývají sekundárním metabolismem, resp. metabolity u rostlin a chemickou charakteristikou účinných látek v rostlinách včetně konkrétního popisu rostlinných stimulantů. Hlavní rešeršní část práce obsahuje charakteristiku vybraných zástupců rostlin se stimulačním efektem, ve které je podrobně popsáno 7 druhů rostlin produkujících látky se stimulačním účinkem. Další dvě kapitoly stručně řeší problematiku zneužívání těchto látek a závislosti. Druhá autorská část bakalářské práce obsahuje podrobnou analýzu kurikulárních dokumentů, a to konkrétně RVP G a obsahovou analýzu 6 učebnic botaniky pro SŠ a pak návrh pracovního listu a popis převzaté tematické laboratorní úlohy „Sublimace kofeinu“.

Formální náležitosti

Předložená bakalářská práce je originální, má rozsah 89.968 znaků, obsahuje všechny obvyklé a předepsané kapitoly včetně formátu a vizuální identity v souladu s OPAD č. 38/2020. Jazykový projev je kultivovaný. Práce je psána s minimem pravopisných chyb. Grafická úroveň a zpracování je standardní. Citovaná literatura je kompletně uvedena v seznamu. Použité zdroje jsou relevantní na typ a zaměření práce. Stav kontroly na plagiátorství uvádí 19 podobných dokumentů s maximální 8% podobností, resp. u 2 dokumentů 1 %, u zbytku <1 %. Podobné dokumenty, resp. označené podobné texty jsou z drtivé většiny citovaná literatura. Obdobně dopadla kontrola systémem Turnitin, která vykazuje celkovou 11% podobnost (60 dokumentů s podobností 2 %, 1 %, resp. <1 %), přičemž většina podobných textů je vázána na shodu v názvech kapitol, v obecných frázích, v převzatých a řádně citovaných textech či citacích.

Nicméně z formálního hlediska v textu chybí odkazy na uvedené tabulky a obrázky a nejsou jednotně uvedeni autoři, resp. kombinátoři u latinských jmen taxonů, např. *Ilex paraguariensis* A.St.-Hil. Uvedené popisy u jednotlivých rostlin v kap. 8 bych doporučil pro přehlednost strukturovat a zdůraznit chemismus vyskytujících se stimulantů a jejich účinky.

Doplňující komentář

Bakalářská práce je kvalitní a dle mého názoru by mohla sloužit jako východisko pro možnou realizaci navazující diplomové práce, která se může zaměřit na didaktizaci zvoleného tématu a vhodnou aplikaci do prostředí základní a střední školy. Pro potřeby diplomové práce si myslím, že by se autorka měla zamyslet nad výběrem rostlinných zástupců, resp. stimulantů a nad náročností jednotlivých úloh v pracovním listu, neboť např. zařazená osmisměrka je naprosto neadekvátní a neaktivizující pro úroveň střední školy. Podobně převzatá úloha je obecně známá (což není chyba), ale není nijak provázána na uvedený pracovní list. Domnívám se, že vybrané rostliny/stimulanty spíše symbolizují takový mainstream stimulačních látek starší generace a nereprezentují aktuální situaci mezi teenagery (THC/HHC, kratom, nikotin).

Otázky doporučené pro zodpovězení při obhajobě

- Podle jakých kritérií jste vybírala v práci popsané rostliny se stimulujícím účinkem?
- Proč nebyla zahrnuta např. tradiční rostlina *Panax ginseng* (ženšen), která dle mého názoru patří k takové klasice přírodní medicíny či aktuálně velmi populární a diskutovaná *Mitragyna speciosa* (kratom) nebo *Cannabis indica*, *C. sativa* (THC/HHC)?
- Jak je zastoupeno zpracované téma v RVP ZV? Proč nebyla problematika rostlinných stimulantů řešena i na úrovni základní školy třeba i jen v rámci možných mezipředmětových vztahů (biologie, chemie, výchova ke zdraví) s důrazem na např. prevenci mládeže?
- Obsahová analýza učebnic botaniky pro SŠ prokázala, že vybrané téma je zde zpracováno velmi okrajově. Jak je toto téma zastoupeno v učebnicích pro ZŠ s ohledem i na výše zmíněné mezipředmětové vztahy?

Navrhované hodnocení

Doporučuji obhájení předložené práce.

V Praze, dne 8. května 2024

doc. RNDr. Vasilis Teodoridis, Ph.D.